

DET KONGELIGE OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 OSLO

Deres ref

Vår ref
16/3177-

Dato
09.02.2017

Bestilling - nasjonal ramme for vindkraft

Olje- og energidepartementet gir herved NVE i oppdrag å lede et arbeid med å utarbeide et forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land. Det vises til omtale i Meld. St. 25 (2015-2016) (energimeldingen) kap. 15.3.2 og Innst. 401 S (2015-2016). Arbeidet skal utføres i samarbeid med berørte etater.

Bakgrunn for oppdraget

Departementet ønsker å legge til rette for en langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge fremover, slik det er redegjort for i energimeldingen. Norge har gode vindressurser, og vindkraften har en produksjonsprofil som er godt tilpasset det norske forbruket over året. De siste årene, særlig etter at ordningen med elsertifikater ble innført, er det behandlet mange konsesjonssøknader for vindkraft. Det er gitt konsesjon til flere vindkraftprosjekter enn det i dag er grunn til å tro blir bygget ut. I noen tilfeller har vindkraftprosjektene ført til betydelige lokale konflikter. Mye ressurser er brukt hos aktørene som har utviklet vindkraftprosjektene, hos nettselskapene og i forvaltningen. Disse erfaringene tilsier at det er behov for i noe sterkere grad å styre hvor det søkes om konsesjon fremover.

Formål og virkning

Nasjonal ramme skal definere større områder der det kan ligge til rette for utbygging av vindkraft på land. Områdene skal velges ut med utgangspunkt i vindressurser og eksisterende og planlagt nettkapasitet. Det er et poeng å lokalisere vindkraft slik at det ikke er nødvendig å bygge mye nytt kraftnett. Dette skal så avstemmes mot andre viktige miljø- og samfunnshensyn. Formålet med nasjonal ramme er å bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon. Rammen skal ikke være prosjektspesifikk, blant annet fordi de lokale variasjonene i vindressurser og miljøforhold er store.

Konsesjonsbehandlingen skal fortsatt være avgjørende for enkeltprosjekter, men det skal i utgangspunktet være vanskeligere å få konsesjon i et område som ikke inngår i nasjonal ramme. Hensikten er å bidra til større forutsigbarhet om hvor vindkraft kan realiseres og til en mer effektiv konsesjonsbehandling. Rammen skal ikke være knyttet til tid, og må innrettes slik at oppdatering kan skje etter behov.

Deloppdrag

NVE bes om å levere svar på bestillingen i tråd med rammens formål, i to deler med ulik frist. Metodebeskrivelsen i del I skal gi departementet et tydeligere bilde av hvordan en nasjonal ramme kan innrettes, samt hvordan viktige hensyn kan innpasses i hovedleveransen i del II. Hovedleveransen skal være en rapport med et oppdatert kunnskapsgrunnlag for relevante konsekvenser av landbasert vindkraft, og kart som definerer større områder der det kan ligge til rette for utbygging av vindkraft. Det må imidlertid antas at tilhørende kart ikke vil kunne favne om alle temaer som er viktige i en konsesjonsbehandling.

Departementet vil på et senere tidspunkt ta stilling til om rammen skal legges til grunn for vurderinger av hvilke ikke-realisererte konsesjoner som bør videreføres og i spørsmålet om tidlig avslag, jf. energimeldingen kap. 15.3.1 og 15.4.1.

Del I – metodebeskrivelse

I første del av oppdraget bes NVE, etter å ha innhentet innspill fra andre berørte etater, om å utarbeide en beskrivelse av metodikk og arbeidsform som vil være hensiktsmessig for å gjennomføre del II av bestillingen. Det er ønskelig at følgende vurderes:

- samarbeidsform, herunder involvering av Statnett, berørte etater og andre,
- hvilke tilgjengelige datasett som det er hensiktsmessig å bruke som grunnlag for kart over egnede områder,
- hvordan viktige miljø- og samfunnshensyn kan innpasses der en ikke har tilstrekkelige data, eller varierende kvalitet på dataene,
- hvordan kunnskap fra utførte konsekvensutredninger, tematiske konfliktvurderinger og regionale planer for vindkraft kan benyttes,
- hvordan data om eksisterende og planlagt nettkapasitet og andre nettrelaterte forhold kan inngå i arbeidet,
- et forslag til milepæler og tidsplan for del II av bestillingen.

Del II - hovedleveranse

Hovedleveransen skal inneholde følgende:

- et oppdatert kunnskapsgrunnlag for landbasert vindkraft basert på relevante studier, konsekvensutredninger, litteratur og innhenting av erfaringer med etablerte vindkraftanlegg.

- forslag til *egne*de områder for lokalisering av vindkraft på land vist på kart. Kart skal baseres på analyser av de temaene som lar seg kartfeste. NVE kan velge å presentere forskjellige kart med ulik vektlegging av aktuelle temaer.

Størrelsen på områdene skal baseres på relevant og tilgjengelig datamateriale og være store nok til å tjene formålet med rammen. Nasjonal ramme skal innrettes slik at den kan oppdateres ved behov, med særlig hensyn til utviklingen i nettet. Det legges til grunn at nasjonal ramme skal ha et langsiktig tidsperspektiv. Utfallsrommet for hvor mye vindkraft det skal legges til rette for må derfor være av tilstrekkelig omfang. Områdene bør i utgangspunktet være store nok til at det tas hensyn til at arealene ikke kan utnyttes maksimalt, blant annet som følge av samlet miljøbelastning fra flere vindkraftanlegg og lokale variasjoner i vindressurser og nettkapasitet. Mindre, topografisk avgrensede områder kan tas med om forholdene for øvrig ligger til rette for det.

Arbeidet skaleres med utgangspunkt i at et vesentlig bidrag ny vindkraft kan muliggjøres på lang sikt, gitt de begrensninger som blant annet finnes i dagens og planlagt transmisjonsnett. Underveis i arbeidet kan NVE vurdere om det er behov for å kvantifisere den samlede størrelsen på de egnede områdene, for eksempel i form av et tall/intervall for årlig produksjon. Et slikt dimensjonerende tall for nasjonal ramme skal uansett ikke forstås som et utbyggingsmål, men et tall som indikerer et mulighetsrom for vindkraftutbygging innenfor de egnede områdene fra et nasjonalt perspektiv, jf. "Riksinteressen för vindbruk" i Sverige. Hvor mye vindkraft som faktisk bygges vil avhenge av fremtidige rammebetingelser, konsesjonsbehandlingen og i siste instans utbyggers vurdering av lønnsomhet.

Leveranse fra prosjektet

Del I (metodeutviklingen) skal leveres i form av et offentlig notat fra NVE til departementet. Departementet vil gi en tilbakemelding på NVEs forslag før det går videre med del II av oppdraget. Det tas utgangspunkt i at del II skal leveres i form av en rapport med kart, og at leveransen, så langt det er mulig, bør være et felles, faglig råd fra NVE og relevante etater.

Organisering og involvering

NVE skal samarbeide med relevante etater i arbeidet. Departementet legger til grunn at Miljødirektoratet og Riksantikvaren involveres tidlig. Et forslag til hvordan samarbeidet med relevante etater skal legges opp skal beskrives i første del av oppdraget. Det er NVE som skal lede arbeidet med å utvikle et forslag til nasjonal ramme for vindkraft. Vindkraftbransjen og ulike interessegrupper skal gis mulighet til å komme med innspill underveis i prosjektet, for eksempel i form av regionale innspillmøter.

Departementet skal holdes løpende orientert om fremdriften av prosjektet. Departementet skal trekkes inn dersom det oppstår behov for prinsipielle avklaringer.

Tidsramme og budsjett

Del I av oppdraget skal leveres til departementet innen 01.09.2017.

Del II skal leveres til departementet innen 31.12.2018. Arbeidet skal gjøres tilgjengelig for en offentlig høring. Departementet vil forestå høringen. Det forutsettes at arbeidet med nasjonal ramme kan gjennomføres innenfor eksisterende budsjettrammer.

Med hilsen

Andreas H. Eriksen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ingrid Ueland
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.